

# Österreichisches Engagement in der Türkei



Franz Kangler CM, Istanbul



Nebel über Istanbul



1683: Muslime ante portas



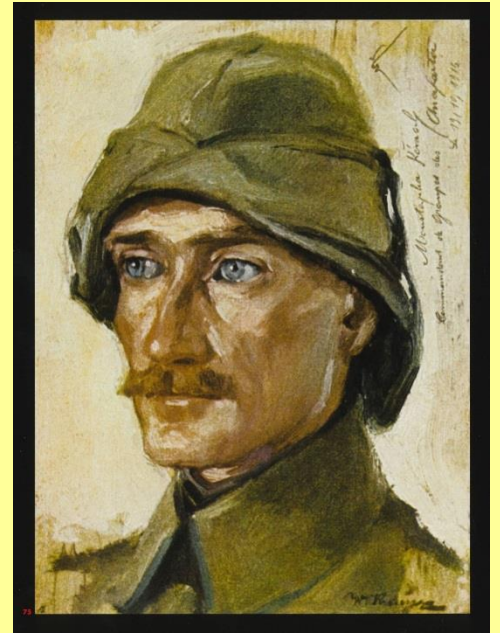
Islamisches Zentrum in Wien-Floridsdorf



Papst Franziskus in Abu Dhabi 2019



Othmar Pferschy (Graz – Istanbul 1935):  
Die neue türkische Republik bricht an



Wilhelm Viktor Krauz (Wien)  
1. Portrait von Mustafa Kemal Paşa  
(1916)



Staatsbesuch von Bundespräsident Fischer 2008



Die in der Türkei umstrittene Außenministerin Dr. Plassnik zu Besuch mit Schülerinnen von St. Georg





Ein schwieriger Brückenbau



Anton Lehmden, St. Georg als Brücke über den Bosphorus (1982)



Präsident Khol mit dem türkischen Botschafter im Palais Epstein  
Im Hintergrund der frühere Ministerpräsident Mesut Yılmaz (2006)

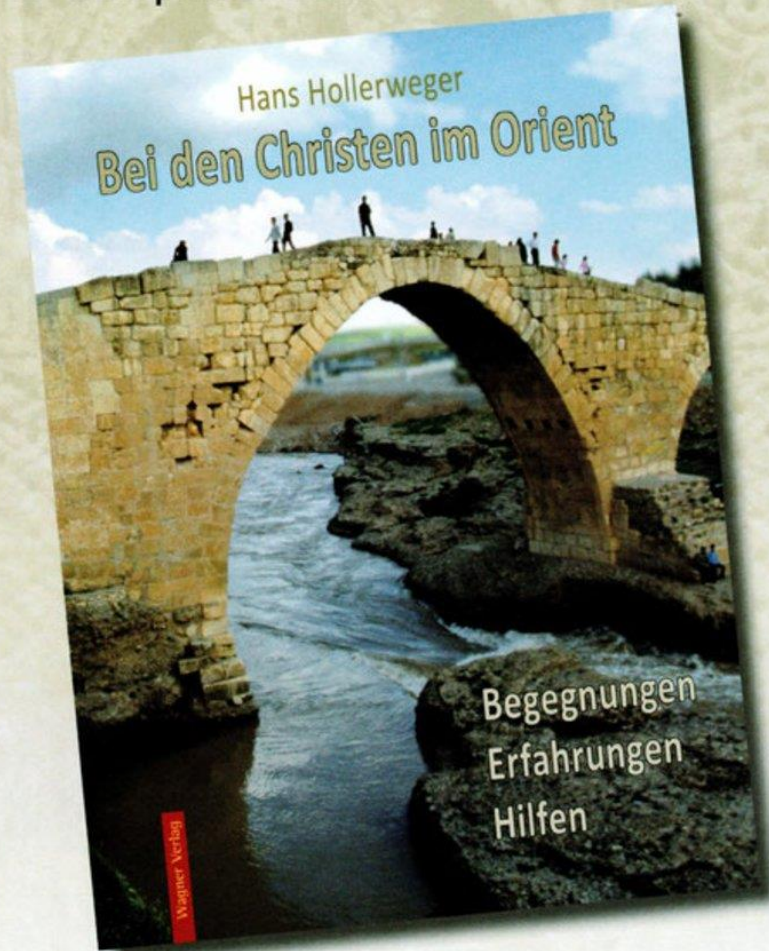
# Türkiye-Avusturya İlişkilerinde Zamana Yolculuk

## Zeitreise in die Österreichisch-Türkische Vergangenheit



# EINLADUNG

zur Buchpräsentation

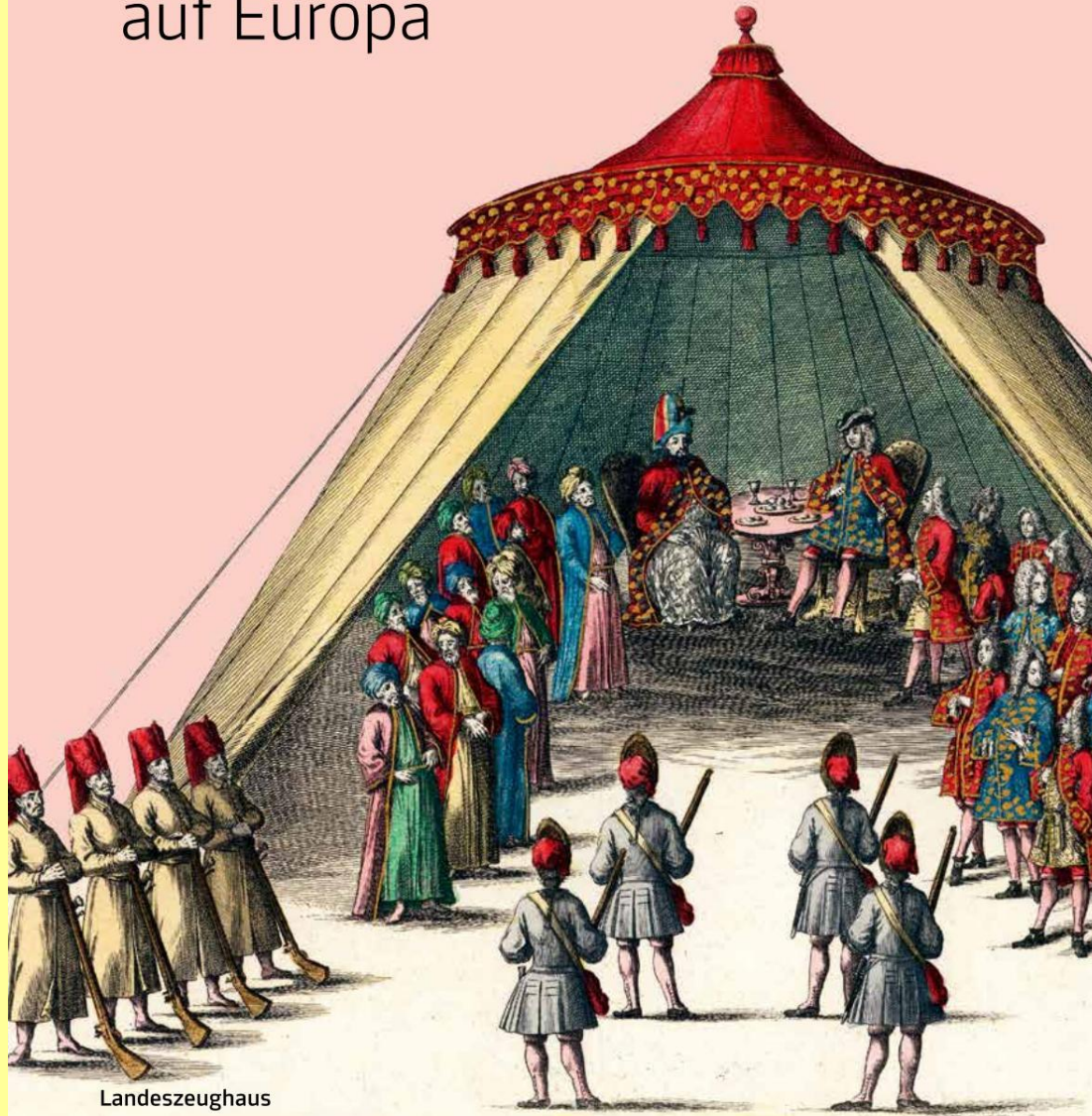


  
WAGNER VERLAG  
Editionen Kirchen-Zeit-Geschichte

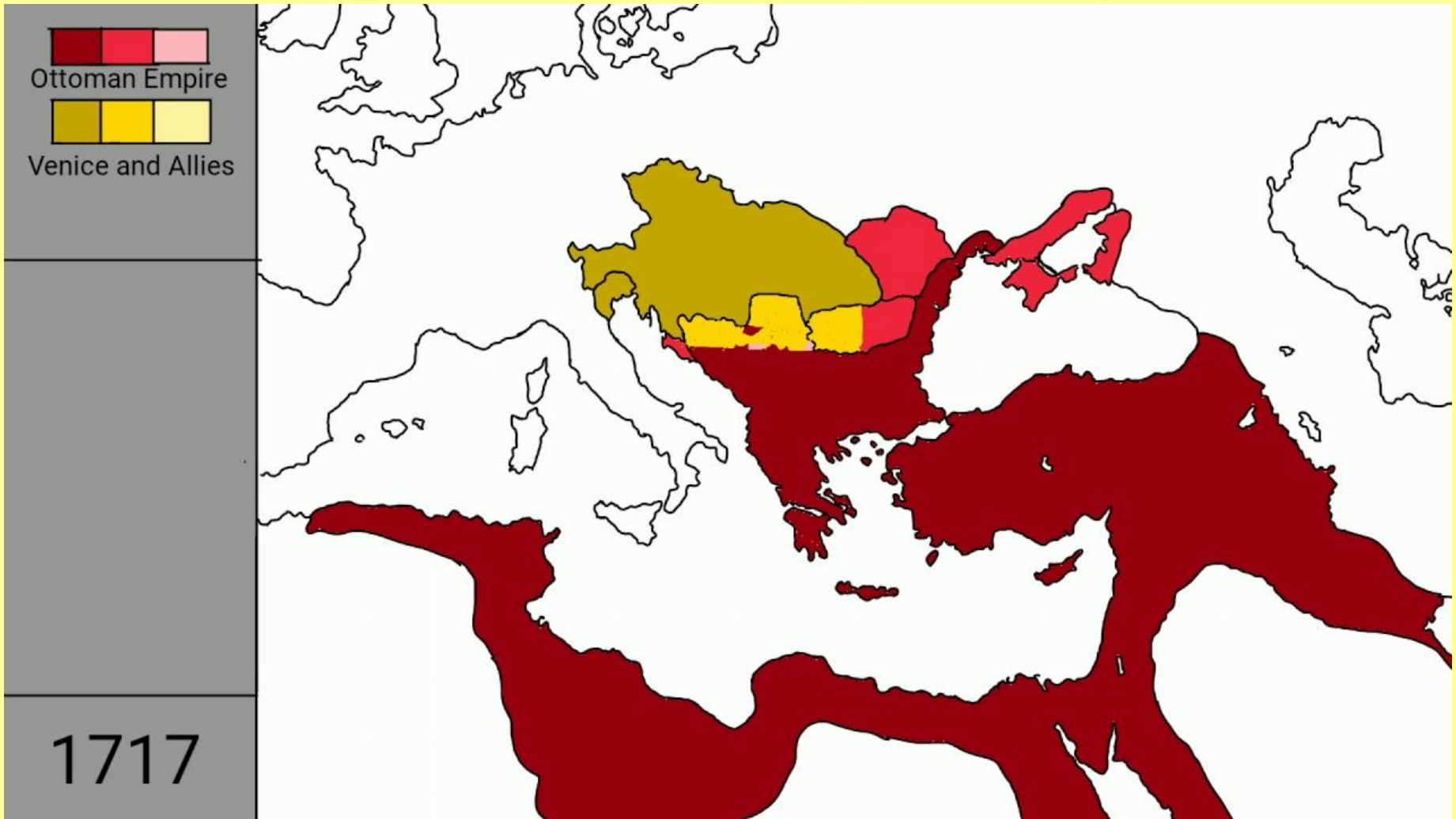
  
Initiative Christlicher Orient

# Wir und Passarowitz

## 300 Jahre Auswirkungen auf Europa



Landeszeughaus  
Universalmuseum  
Joanneum

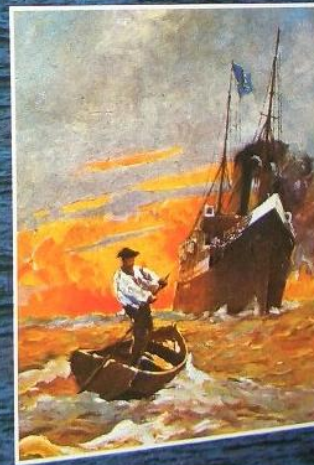


Territoriales Ergebnis des Friedens von Passarowitz

Winkler/Pawlik

# Der Österreichische Lloyd 1836 bis heute

H. Weishaupt Verlag · Graz





Die Diplomatische Akademie in Wien



Rudolf Agstner, Elmar Samsinger (Hg.)

# ÖSTERREICH IN ISTANBUL

K. (u.) K. Präsenz im Osmanischen Reich.  
With Abstracts in English.  
Varlığı Türkçe özetler

LIT

Elmar Samsinger (Hg.)

# ÖSTERREICH IN ISTANBUL III

K. (u.) K. Präsenz im Osmanischen Reich  
With Abstracts in English  
Türkçe özetler ile

LIT

Elmar Samsinger (Hg.)

# ÖSTERREICH IN ISTANBUL II

K. (u.) K. Präsenz im Osmanischen Reich.  
With Abstracts in English.  
Varlığı Türkçe özetler

LIT





Fazil Say spielt Mozarts «Türkischen Marsch»



Chinesischer Teepavillon und türkisches Kaffehaus und Moschee  
in Wiener Weltausstellung 1873, Holzstich



**J. v. Hammer-Purgstall,  
Lithografie aus Faust-  
Poligraphisch Illustrirte  
Zeitschrift, 1857 Wien.  
Sammlung B. Öztuncay.**

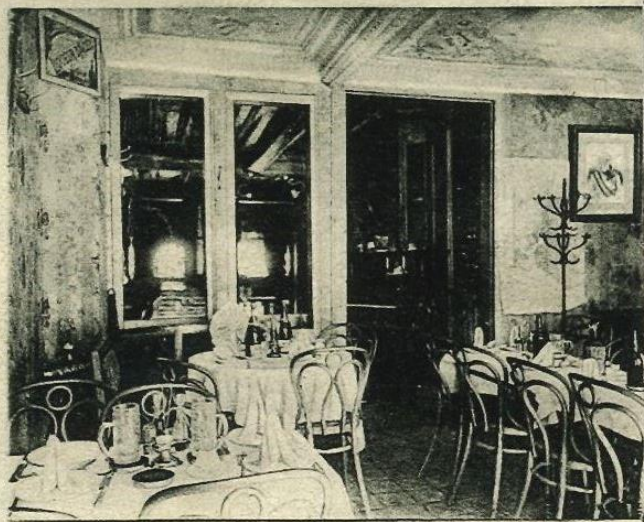


Barmherzige Schwestern in der Krankenpflege unter dem Galataturm

**Edmund Szechenyi Pascha  
modernisiertes  
Ottomanisches Feuerwehr-  
Bataillon bei einer Übung,  
Albuminfotografie von  
Ali Rıza Bey, um 1890.  
Sammlung B. Öztuncay.**

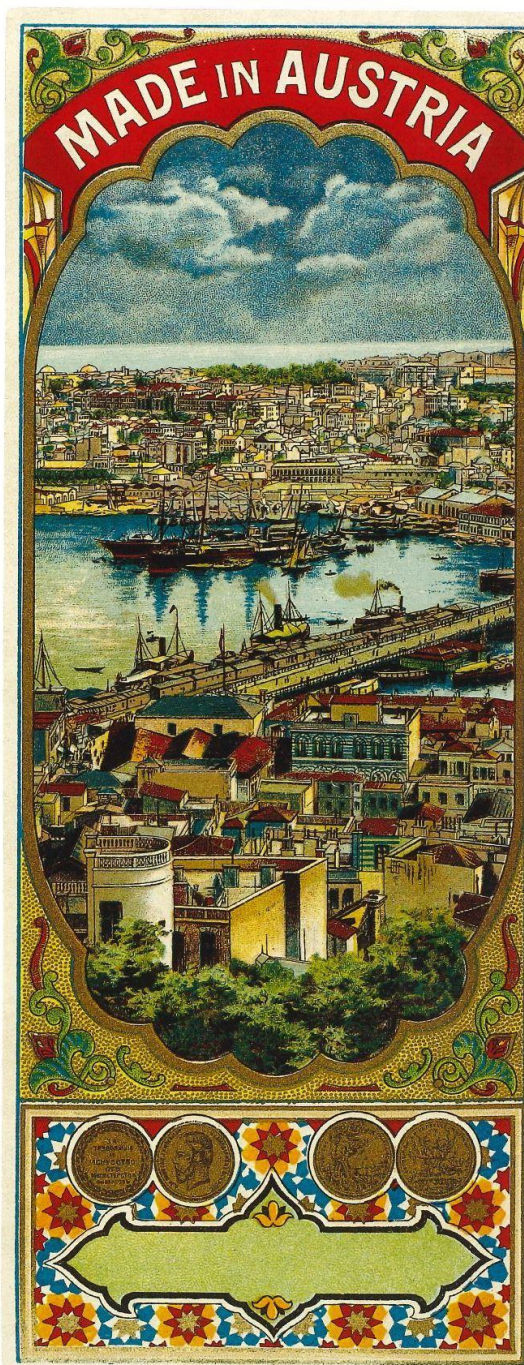


# Hôtel & Garten Restaurant, Kohout



*Kohout's Hôtel  
Jardin & Brasserie  
Constantinople Pera  
Rue Asmalie Medjide 27*

Souvenir-Büchlein aus  
"I. Öst.- Ung. Restaurant &  
Hotel - A. Kohout" in Pera  
(Beyoğlu) Istanbul, um 1900.  
Sammlung Mert Sandalci.



Fez-Etiketten aus  
Österreich, Farblithografien  
um 1910.  
Sammlung İsa Akbaş.





Ehemalige Niederlassung des Wiener Bankvereins in Istanbul



Empfang für Kaiser Karl und Kaiserin Zita durch Sultan Mehmed Reşad  
19. Mai 1918



ERBAUT ZUR ERINNERUNG

AN DAS

FÜNFZIG-JÄHRIGE REGIERUNGS-JUBILÄUM  
UNSERES GLORREICHEN MONARCHEN  
SEINER MAJESTÄT DES KAISERS UND KÖNIGS

Franz Joseph I.

CONSTANTINÖPEL IM JAHRE 1900

DIE DEUTSCH-ÖSTERREICHISCH-ISRAELITISCHE  
CULTUS GEMEINDE

Gedenktafel in der Aschkenasim-Synagoge von Istanbul



Türkische Synagoge in Wien, 1885 bis 1887 nach Plänen von Hugo von Wiedenfeld in der Zirkusgasse 22 in Wien-Leopoldstadt errichtet und während der Novemberpogrome 1938 zerstört.



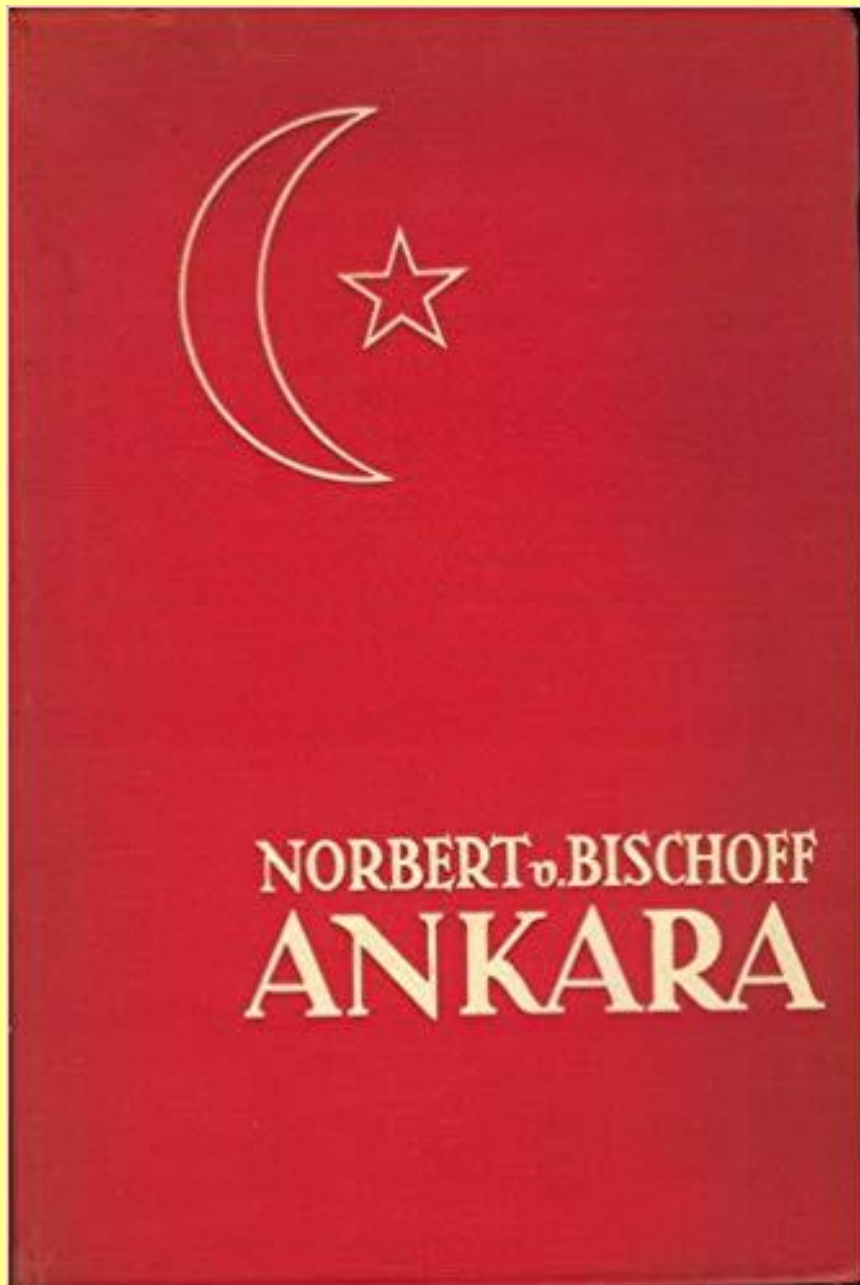
Holocaust-Gedenken im «Österreicher-Tempel» in Istanbul 2011



Celsus-Bibliothek in Ephesus



«Paulus-Grotte» in Ephesus (ab 1995 erschlossen):  
Österreichische Archäologen entdecken eines der ältesten Paulus-Fresken



Norbert von Bischoff  
(österreichischer Botschafter 1935):  
Ankara. Eine Deutung des  
Neuen Werdens in der Türkei



# Ankara'yı ören adam: Holzmeister

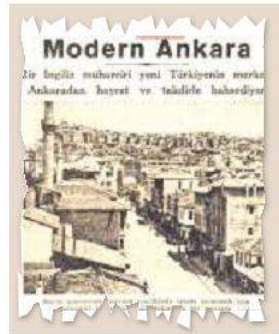
U lus Meydanı'na gidin, etrafınızı gözlemleyerek yürümeye başlayın. Önce Kızılay'a uğrayın, sonra usul usul yukarı doğru çıkın, son durağınız

Çankaya Köşk'ü olsun. Merkez Bankası, TBMM, Pembe Köşk, birçok bakanlık... Hepsinde onun, Ankara'yı donatan mimarın imzası vardır: **Holzmeister**.

1886 yılında Avusturya'nın Fulmpes köyünde dünyaya geldi. Başarılı bir eğitim döneminin ardından Berlin Belediyesi'nin açtığı proje yarışmasıyla adını dünyaya

duyurmaya başladı. Holzmeister, 1928'de uluslararası bir yarışma ile seçilen **Jansenn**'in Ankara'nın imar planının en önemli ayağı olan yönetim mahallesini yapması için yeterli özgeçmiş kısa sürede sağladı. Onun ününü duyanlardan biri de **Atatürk**'tü.

Ankara'nın modern, yeni bir tarzla inşa



edilmesini isteyen Atatürk, Holzmeister'i Milli Savunma Bakanlığı binasının inşaatı için Ankara'ya davet etti. Ünlü mimar, 1927'de başladığı projesini 1930'da tamamladı. Bu projenin ardından Holzmeister, Ankara'yı ilmek ilmek örmeye başladı.

İçişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Köşkü, Milli Eğitim Bakanlığı, Merkez Bankası, Emniyet ve Jandarma Genel Müdürlükleri ile birlikte Bayındırlık Bakanlığı, Yargıtay, Ticaret Bakanlığı ile Yönetim

Mahallesi dışında kalan Merkez ve Emlak Kredi bankalarına da imzasını attı. 1935'te Harp Okulu'nu yaptı. 1937'de başladığı proje ise içlerindeki en büyük ve en önemli olanıydı: TBMM.

## Hitler'den kaçtı, İstanbul'a yerleşti

1927-1938 yılları arasında Viyana'daki bürosunda tasarladığı projeleri gerçekleştirmek için Ankara'ya gelip giden Holzmeister, Hitler rejiminin baskıları nedeniyle 1933'te Düsseldorf'taki akademik görevinden ayrılmak zorunda kaldı. Holzmeister 1938 yılında Almanya'nın Avusturya'yı işgali üzerine, Viyana'dan kaçarak İstanbul'a yerleşti. Yeni Meclis binasının projesini burada tasarladı. Atatürk, yarışmaya katılan üç eser arasından onun projesini seçti.



## Çankaya Köşkü'nün Mimarı Clemens Holzmeister öldü

Kültür Servisi — Ankara'da da birçok resmi binanın mimarlığını yapmış olan, dünyaca ünlü Avusturyalı mimar Clemens Holzmeister, Avusturya'nın Halles kentinde öldü. Holzmeister, dokuz yaşında doğmuştu. Clemens Holzmeister, Atatürk döneminde Türkiye hükümetinin resmi çağrılı olarak ülkeye gelmiş. Ankara'daki Çankaya Köşkü, Genelkurmay Başkanlığı binası ve parlamento binasının yanı sıra başkentten birçok resmi binasının mimarlığını üstlenmişti. Holzmeister, uzun süre Avusturya'nın Salzburg kentinde de yapıtlar vermiş, bu kentte 1926-1937 yılları arasında eski festival Tiyatrosu'nu, 1956-1960

Ekim 1937'de temeli atılan projenin inşaatı savaşın başlamasıyla yarıda kaldı. İnşaat ancak 1960'ta **Behruz Çinici**'nin gözetiminde bitirilebildi. Yıllar geçti; ama başkent ünlü mimarını unutmadı. Holzmeister'in anısına 2011'de TBMM bahçesine ant dikildi.

1947 yılına kadar İstanbul'da daha sonra ise Ankara'da yaşayan Holzmeister, 1954'te Viyana'ya döndü; 1983'te de yaşama veda etti.

## Holzmeister: Ne Faysal, ne Papa; Atatürk!

Holzmeister, kendisini keşfeden Atatürk'e her zaman saygı duydu. 1980 yılında **Nazmi Kal**'a verdiği bir söyleşisinde şu ifadeleri kullandı:

"Benim için en anlamlı en gurur verici görevim, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nün yapımı oldu. Adenauer, Kral Faysal ya da Papa, bütün devlet adamlarıyla karşılaştım. Her biri mükemmel birer insandı, ama Atatürk öyle etkileyiciydi ki... Sadece fiziki ve duruşu ile etkileyiciydi... Çok az konuşurdu, çok az jest yapardı... Atatürk'ü resmi toplantılarda hatırlıyorum, misafirlerini kabulündeki asaleti, vakarı, deyim yerinde ise o bir

prens gibi idi. Üzerinde hiçbir madalya lilyakat nişanı olmadan gri elbisesi içinde sade bir insan olarak... İşte buydu hepimizi etkileyen, Avusturya'dan geldiğimizde bir tantana ile karşılaşıcağımızı zannetmiştik. Hayır karşıımızda büyük bir kişilik vardı."

## Sarmış Sayfalar





Erstes Atatürk-Denkmal der Türkei in Istanbul (1926),  
geschaffen vom österreichischen Bildhauer Heinrich Krippel

DEM SCHULREFORMER



**OTTO GLÖCKEL**

GEB. 8.2.1874. 25.7.1935. GEST.

ABGEORDNETER  
1907 - 1934  
UNTERSTAATSEKRETER  
FÜR UNTERRICHT  
1919 - 1920  
PRÄSIDENT DES  
STADTSCHULRATES  
1920 - 1934

**VON SEINEN FREUNDEN GEWIDMET**

ERICH PIELER 1954

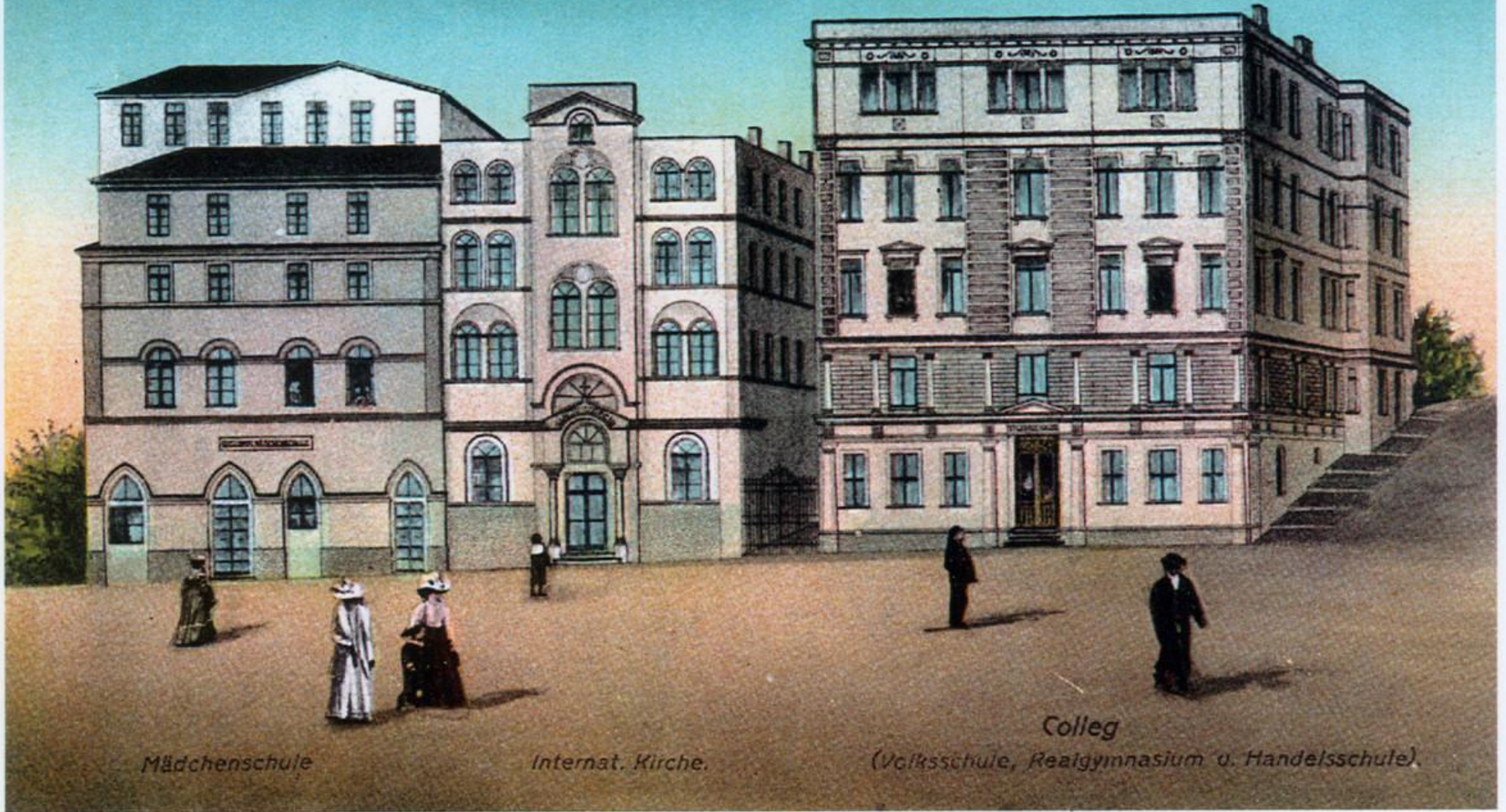
Deutsche Wissenschaftler  
im türkischen Exil:  
Die Wissenschaftsmigration  
in die Türkei 1933-1945

herausgegeben von Christopher Kubaseck  
Günter Seufert



Bruno Taut,  
Clemens Holzmeister,  
Ernst Reuter

*St. Georgs-Anstalt zu Konstantinopel.*



*Mädchenschule*

*Internat. Kirche.*

*Colleg  
(Volksschule, Realgymnasium u. Handelsschule).*

Postkarte des Kollegs



Ältestes Foto im Schularchiv:  
Superior Stroever mit den Mitbrüdern Michael Hartmann  
und August Geiling sowie allen Schülern 1889



I. Reihe: S. Blaschke Hilma, S. Lucia Rosa, S. Franz Maria, S. Kyrill Theresia, S. Peter Sophia  
 II. Reihe: S. Thoma Elisabeth, S. Simon Maria, S. Peter Maria, S. Barbara Rosa, S. Landmann Rosalia, S. Joseph  
 III. Reihe: S. Thoma Rosa, S. Thoma Rosa, S. Thoma Rosa, S. Thoma Rosa, S. Thoma Rosa, S. Thoma Rosa

Barmherzige Schwestern nach der türkischen laizistischen Kleiderreform 1935



Apostolischer Delegat Angelo Roncalli bei den Lazaristen in Burgaz





Internierung in Yozgat 1944 - 1945



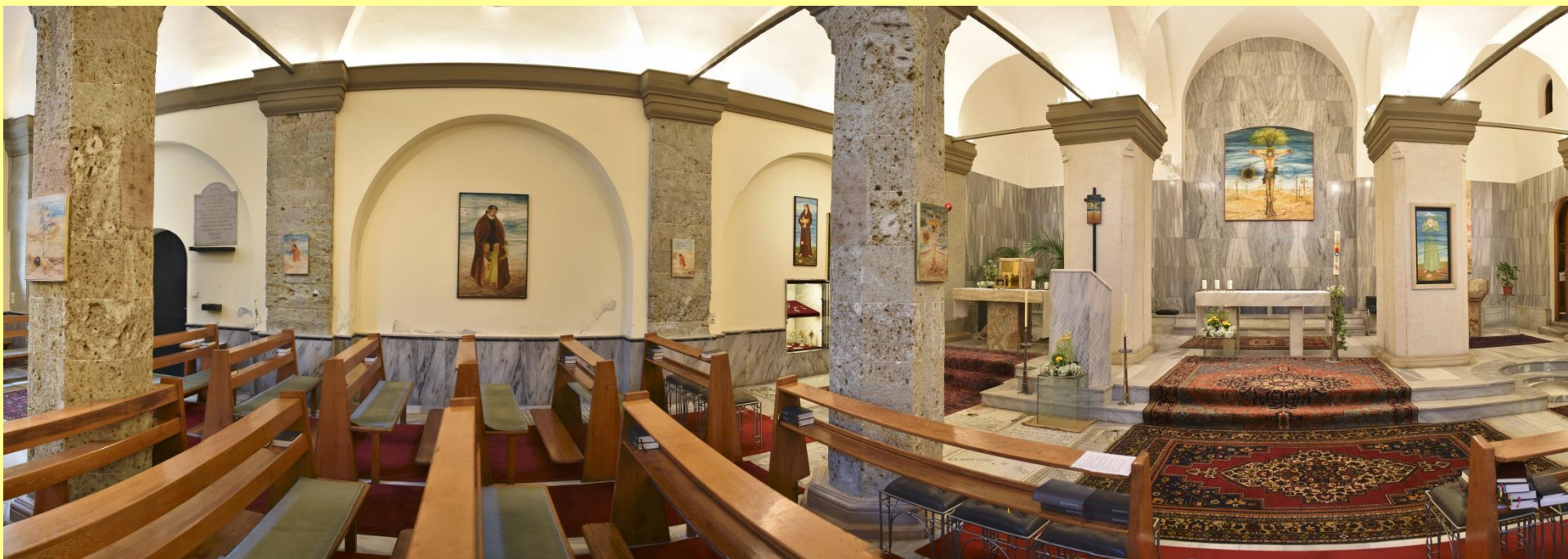
Superior Raidl mit Christine Lavant (Gast in St. Georg Juni 1958)

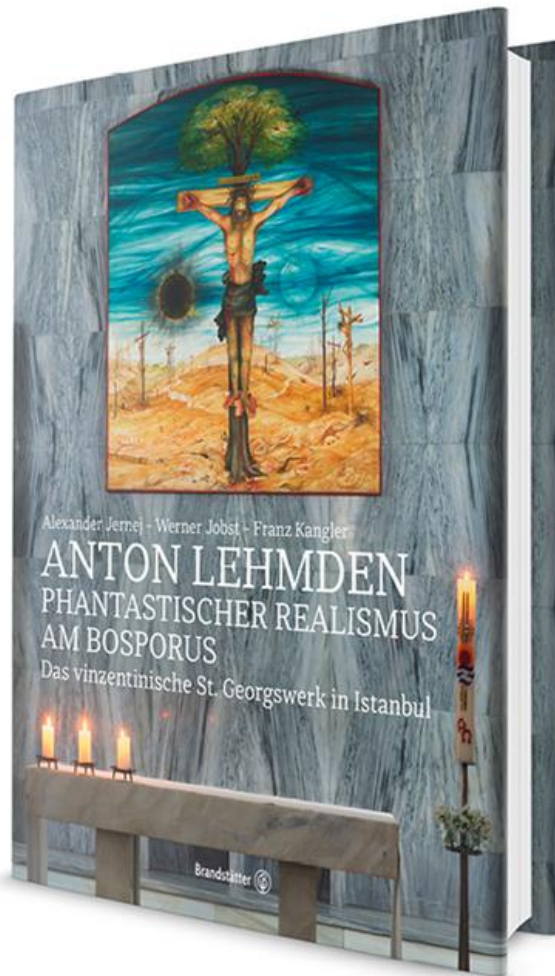


Die St.Georgs-Kirche nach der Renovierung durch Anton Lehmden



Anton Lehmden beim Malen des Kreuzwegs 1966





## Einladung zur Buchpräsentation

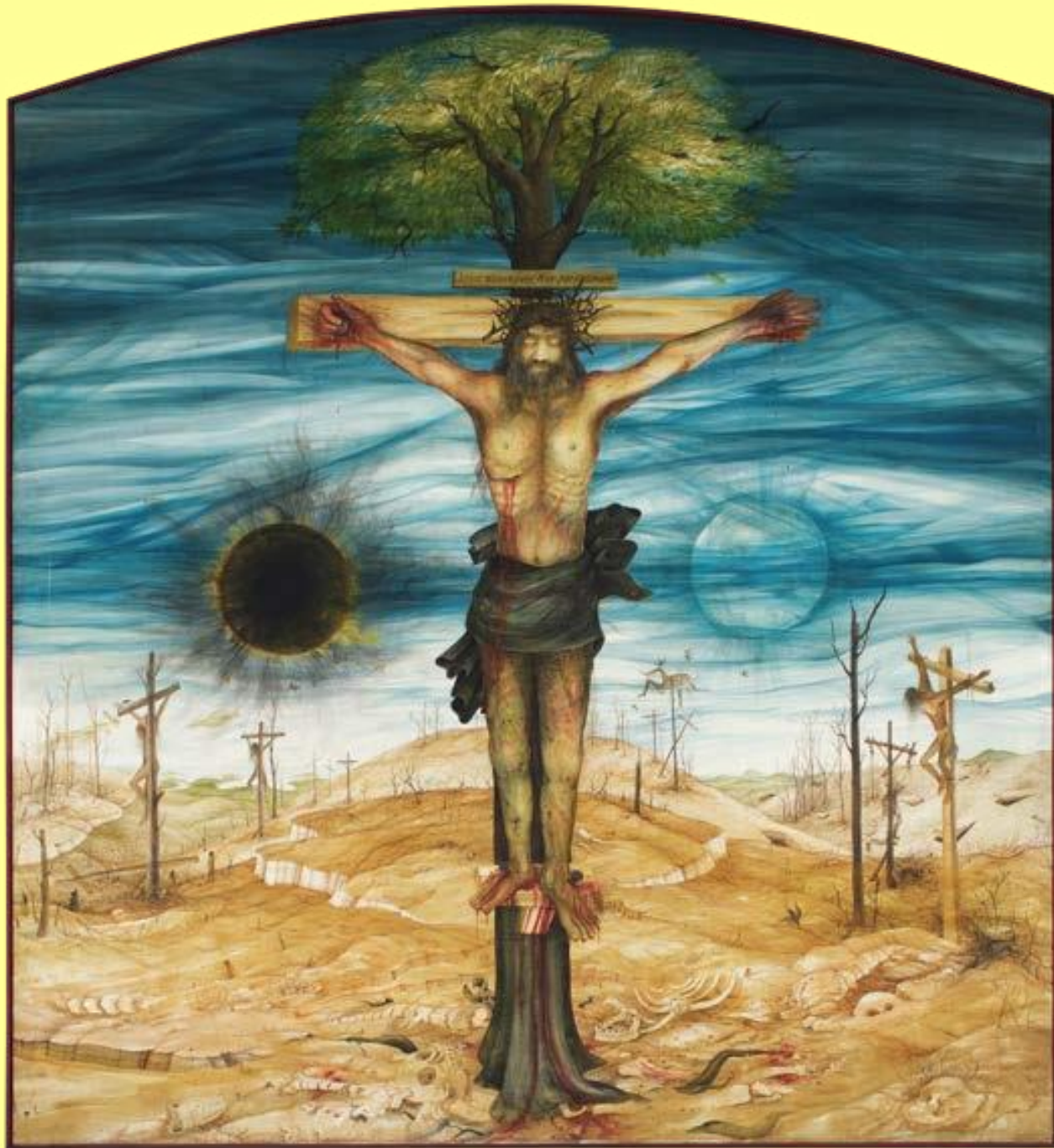
Mittwoch, 06. Februar 2019,  
um 18:30 Uhr  
im Festsaal und in der Kirche  
von St. Georg

---

Es sprechen die drei Autoren Prof. Werner Jobst (Zur Kirchengeschichte Galatas), Franz Kangler CM (Die Lazaristen in St. Georg) und Alexander Jernej CM (Anton Lehmden im vinzentinischen St. Georg). Begrüßen dürfen wir auch die Tochter des Künstlers Barbara Lehmden.

Im Anschluss Cocktail im Gemeindesaal

[Anmeldung](#)



**Danke für Ihre Aufmerksamkeit**